HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הלכה ד מתני' המקדיש נכסיו. וסתם הקדש נדבך הבית: **והיו בהם דברים הראויים לקרבנות לצור.** היינו קטורת: **ינתנו לאומנין לאומנין.** ויוצאין לאומנין אע"פ שאין דבר אחר נכנס מתחתיו דקסבר הקדש מתחלל על המלאכה נעשית מן ההקדש: **אינה מן המדה.** כלומר אין מדה זו שאתה מחלל על המלאכה ומתני' לעיל סתמא כבן עזאי: **מתני' המקדיש נכסיו.** סתם זכרים ימכרו לצרכי עולות אע"פ שאין פודין תמימין דוקא קדשי מזבח אבל קדשי בדק הבית נפדין תמימין דקי"ל בתמורה המתפיס תמימים לבדק הבית כשהן נפדין אינן נפדין אלא למזבח שכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם וכן מפרש בירושלמי ר' חזקיה בשם ר' יוסי קדשי בדק הבית נפדין תמימין יצאו לחולין אין תימר לא יצאו לחולין היאך קדשי מזבח אבל קדשי בדק הבית דם"ל לר' אליעזר דסתם הקדשות לבדק הבית ואין אדם חולק הקדשו לקדשי מזבח ולקדשי בדק הבית והכי מוכח בזבחים בפרק טבול יום דר' אליעזר סבר אין אדם חולק הקדשו[ה] אלא שביק אינש קדשי מזבח ועביד קדשי בדק הבית: **ירושלמי** אמר ר' יוחנן מ"ט דר' אליעזר ואינש כי יקדיש את ביתו קדש לה' מה אנן קיימין אם בזמן דירה כבר כתב אם המקדיש יגאל את ביתו אלא כך אנן קיימין במקדיש נכסיו (כל עמא מודו) [מכאן שסתם הקדשות] שהוא לבדק הבית ר' זעירא בשם רב מה פליגין במקדיש נכסיו אבל במקדיש נכסיו עדרו כל עמא מודו דלמזבח ר' בא בר הונא בשם רב מה פליגין במקדיש עדרו אבל במקדיש נכסיו כל עמא מודו לבדק הבית ר' יוחנן אמר כל דבית ר' אליעזר אמר הין בהן הנייה לכהנים אמר רבי חנניה דר' ליעזר היא דתנינן המקדיש נכסיו והיתה בהן בהמה ראויה ע"ג מזבח זכרים ונקבות רבי ליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית אמר רבי יוחנן טעמא דרבי ליעזר [1]ואיש כי יקדיש את ביתו קודש לה' במה אנן קיימין אם בבית דירה (ד)כבר כתיב [2]ואם המקדיש יגאל את ביתו אלא כי אנן קיימין במקדיש נכסיו [א]מכן שסתם הקדשות לבדק הבית אמר(ב) רבי זעירא רב חונה בשם רב במה פליגין במקדיש נכסיו אבל במקדיש עדרו כל עמא מודיי שהוא למזבח רבי בא רב חונה בשם רב מה פליגין במקדיש עדרו אבל במקדיש נכסיו כל עמא מודיי שהוא לבד"ה (ה)על דעתיה דרבי זעירא ניחא וקשיא על דרבי בא בהמה לא למזבח היא [ב]בהמה למזבח היא [ג] ולמה סתם האיש הזה שהוא כאומר לא יהיה אלא לבד"ה רבי יוחנן אמר לא שנייא היא המקדיש נכסיו [ד]היא המקדיש עדרו היא המחלוקת (רבי אבא בשם רבי אבהו בשם ר' אחא) רב חונה בשם רב רבי אבהו בש' רבי יוחנן קדשי בד"ה שפודאן תמימין יצאו לחולין מתני'(ט) אמרה כן ולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן רב

הלכה ד מתני' המקדיש(ב) נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות

הצבור [א]ינתנו לאומנין בשכרן דברי ר"ע אמר לו בן עזאי אינה היא המדה אלא מפרישין מהן שכר האומנים ומחללין אותן על מעות האומנין ונותנים אותן לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחים [ג]אותה מתרומה חדשה המקדיש(ג) נכסיו והיה בהן בהמה ראויה על גבי מזבח זכרים ונקבות רבי אליעזר אומר [ד]זכרים ימכרו [ד]לצרכי עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסיו לבדק הבית רבי יהושע אומר זכרים עצמן יקרבו עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית אמר ר"ע רואה אני את דברי ר' אליעזר מדברי רבי יהושע שר' אליעזר (א)השוה את מדותיו ור' יהושע חלק א"ר פפיים שמעתי את דברי שניהן המקדיש בפירוש כדברי ר' אליעזר והמקדיש סתם כדברי ר' יהושע (ב)המקדיש(ה) נכסיו והיו בהן דברים ראוים לגבי מזבח יינות ושמנים ועופות ר' אליעזר אומר [ג]ימכרו לצרכי אותו המין ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית:

גמ' המקדיש וכו' לקרבנות צבור: ר'(ו) יוחנן אמר (ג)קטורת אמר רבי הושעיה תיפתר באומן משל בית אבטינס שהיה נוטל בשכרו קטורת מה טעמא דבן עזאי שאין ההקדש מתחלל על המלאכה אלא על המעות: תמן(ז) תנינן יש בקדשי בדק הבית [ד]שסתם הקדשות לבדק הבית הקדש בדק הבית [ה]חל על הכל [ו]ומועלין בגידולין ואין בהן הנייה לכהנים אמר רבי חנניה דר' ליעזר היא דתנינן המקדיש נכסיו והיתה בהן בהמה ראויה ע"ג מזבח זכרים ונקבות רבי ליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקיבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית אמר רבי יוחנן טעמא דרבי ליעזר [1]ואיש כי יקדיש את ביתו קודש לה' במה אנן קיימין אם בבית דירה (ד)כבר כתיב [2]ואם המקדיש יגאל את ביתו אלא כי אנן קיימין במקדיש נכסיו [א]מכן שסתם הקדשות לבדק הבית אמר(ב) רבי זעירא רב חונה בשם רב במה פליגין במקדיש נכסיו אבל במקדיש עדרו כל עמא מודיי שהוא למזבח רבי בא רב חונה בשם רב מה פליגין במקדיש עדרו אבל במקדיש נכסיו כל עמא מודיי שהוא לבד"ה (ה)על דעתיה דרבי זעירא ניחא וקשיא על דרבי בא בהמה לא למזבח היא [ב]בהמה למזבח היא [ג] ולמה סתם האיש הזה שהוא כאומר לא יהיה אלא לבד"ה רבי יוחנן אמר לא שנייא היא המקדיש נכסיו [ד]היא המקדיש עדרו היא המחלוקת (רבי אבא בשם רבי אבהו בשם ר' אחא) רב חונה בשם רב רבי אבהו בש' רבי יוחנן קדשי בד"ה שפודאן תמימין יצאו לחולין מתני'(ט) אמרה כן ולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן רב יהושע ס"ל כר' שמעון דאמר כל מילי דלא חזו להקרבה לא נחתא קדושה לגופיה דתנן סתם המפרש נקבה לאשם תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמיה אשם אם קרב דאמרו יפלו דמיו לנדבה ר"ש אומר מתכר שלא במוום אחרת לא קדוש אלא דמיה: **מתני' השווה אם מדמו.** שכל לבדק הבית ואינו אוכל הקדשו ור' [יהושע] חלק הקדשו לקדשי מזבח ולבדק הבית: **גפירום.** שפירש לבדק הבית: **מתני' ר' אליעזר אומר ימכרו לצרכי אותו המין ויביא בדמיהן עולות.** ירושלמי אמר ר' אבהו בשם ריש לקיש טעמא דר' אליעזר דכתיב דבר אל אהרן ואל בניו וגו' אשר יקריבו לה' לעולה. הכל קרב לעולה בבקר ולא עופות פי' אין מקריבין הן עצמן. להקריבו אין לא יכול דכתיב בבקר ולא בעופות לפדותו אין לא יכול שאין לעוף פדיון לפוס כן צריך למימר לא קדשה אלא קדושת דמים ועוף דאין לו פדיון מנא לן דתניא בפרק המנחות והנסכים העופות והעצים והלבונה וכלי שרת אין להם פדיון אלא נאמר אלא בבהמה דכתיב אם בבהמה הטמאה ופדה בערכך ובבהמה בעלת מום משמעי קרא:

ריבב"ן

מתני' ראויין לקרבנות לצור. מפרש בירושלמי קטורת **ינתנו לאומנין** בשכרן לאומני בית אבטינס בן עזאי לא סבירא ליה ליתן הקטורת לאומנין וטעמא מפרש בתוספתא ובירושלמי לפי שאין ההקדש מתחלל על המלאכה ומתני' לעיל סתמא כבן עזאי: **מתני' המקדיש נכסיו.** סתם זכרים ימכרו לצרכי עולות אע"פ שאין פודין תמימין דוקא קדשי מזבח אבל קדשי בדק הבית נפדין תמימין דקי"ל בתמורה המתפיס תמימים לבדק הבית כשהן נפדין אינן נפדין אלא למזבח שכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם וכן מפרש בירושלמי ר' חזקיה בשם ר' יוסי קדשי בדק הבית נפדין תמימין יצאו לחולין אין תימר לא יצאו לחולין היאך קדשי בדק הבית דם"ל לר' אליעזר דסתם הקדשות לבדק הבית ואין אדם חולק הקדשו לקדשי מזבח ולקדשי בדק הבית והכי מוכח בזבחים בפרק טבול יום דר' אליעזר סבר אין אדם חולק הקדשו[ה] אלא שביק אינש קדשי מזבח ועביד קדשי בדק הבית: **ירושלמי** אמר ר' יוחנן מ"ט דר' אליעזר ואינש כי יקדיש את ביתו קדש לה' מה אנן קיימין אם בזמן דירה כבר כתב אם המקדיש יגאל את ביתו אלא כך אנן קיימין במקדיש נכסיו (כל עמא מודו) [מכאן שסתם הקדשות] שהוא לבדק הבית ר' זעירא בשם רב מה פליגין במקדיש נכסיו אבל במקדיש עדרו כל עמא מודו לבדק הבית ר' יוחנן אמר כל דבית ר' אליעזר אמר הין בהן הנייה לכהנים אמר רבי חנניה דר' ליעזר היא המקדיש נכסיו היא המקדיש עדרו היא המחלוקת: **מתני' נקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים.** טעמא דר' יהושע לפי (שאין אדם) [שהאדם] חולק הקדשו ולא שביק קדשי מזבח ועביד קדשי בדק הבית להכי זכרים הן עצמן יקרבו עולות אבל נקבות אינו יכול הוא להקריבן שיאכל הבשר והעור שלו כשאר שלמים שהכל הקדש לפיכך ימכרו והם יקריבום (ודמיהן לבד"ה)[ב] וגם עור הזכרים שהן עולות לבד"ה והכי מסיק בפ' עבודת יום הכפורים אם עולות תפיס לקדשי בדק הבית אבל עור תפיס אע"ג דאמר ר' יהושע אדם חולק הקדשו מה שראוי למזבח ושאינו ראוי למזבח לבדק הבית לא שיהו לאשר למזבח שהעור הוא שהעור לבדק הבית כשאר נכסים דמוהה הוא שהעור הבשר אבל נכסים אפי' עור העולה וכך פירש רבינו שלמה ז"ל: **ירושלמי** אמר ריש לקיש טעמא דר' יהושע דכתיב דבר אל אהרן ואל בניו וגו' אשר יקריב לה' לעולה הכל קרב עולה. לרלונכם תמיס זכר מנין אפילו נקבות ת"ל בנקר לרבות את הנקבות ובתמורה פ"ג [דף כ] מ"ל ר' חייא בר אבא לר' יוחנן לר' יהושע דאמר זכרים עצמן יקרבו עולות ש"מ דקדושת הגוף אקדשינהו נקבות היכי קרבי שלמים הני מכח קדושה דחוייא אתמיין פי' דהא אינו ראוי להקריבן הוא אלא דמיהן נצבי רעייא מ"ל ר'

מסורת הש"ס

א) כריתות ו ע"ח, ב) אוהן, ג) ב"ב קנא ח ובמים קנ ח תמורה כ ח ודף לח ב, ד) ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו וכו', ה) ב"ב שם (זבחים שם), ו) כריתות ו ח ונעיל הל"ג, ז) תמורה לח ב, ח) שם, ט) אוהן קל ח, י) הלבר ל"ע דלר"ח דס"ל דאין אדם חולק הקדישו ח"כ ע"כ דלא ס"ל הך סברא דלא שביק אינש וכו' ואולי ל"ל ולא אמרינן דלא שביק וכו', כ) הלבר ל"ע דהא בהדיא תנן דמביא בדמיהן עולות ואולי דטעות סופר הוא ול"ל ויביא בדמיהן עולות ועוד הזכרים וכו',

עין משפט נר מצוה

לה א מיי' פרק ה מערכין הל"י: **לו** ב מיי' שם הל"ז: **לז** ג מיי' שם הל"ח: **לח** ד מיי' שם הל"ז ופ"ו הל"ח: **לט** ה מיי' שם פ"ו הלכה ח: **מ** ו מיי' פרק ה ממעילה הל"ו: **מא** ז מיי' פרק ה מערכין הל"ז:

נוסחת הבבלי

(א) השוה את מדמו כו' שמעתי בדברי שניהן כו': (ב) המקדיש נכסיו כו' ר' אליעזר כו': (ג) קטורת ר' יהושע אומר כו' לבד"ה ותלין על הכל כו' אמר ר' חנינא דר' אליעזר כו' ר' אליעזר כו' ימכרו לזבחי שלמים כו': (ד) כבר נאמר כו' במה אנן קיימין במקדיש את נכסיו מיכאן כו' רב הונא כו' אבל המקדיש עדרו כו' (ה) על דעתיה דר' יוחנן לא שנית כו' (ה) בשם ר' אבהו בשם ר' אחא כו':

הגהות הגר"א

בירושלמי יבא אע"ג שהן חול דאמר לקרן המזבח והכא מספקא ליה. ומשני הא דפסיטא ליה בכלי שרת דשם בירושלמי עכ"פ הן בכלי שרת. ומה שבפנים קדשו רק בירושלמי ס"ל לר"ע דלא קדיש לחו וג"כ דין קודש להם דאם יש זבח וכו' ונפסלו בלינה ולהכי לקרן המזבח משא"כ הכא לחד מ"ד פסולה היא ולכן מספקא לי' ומה דלריבא לי' היינו בכה"ג שנתפטנו הקטרת בחול דפליגי בזה אי בשרה אי פסולה ומספקא ליה בדמים אי אתי לקרן המזבח או לא. ולהכי גרים לעיל בעי ר"ח בר בא. ועי' שבועות (יא.) דר"ח אלא מעתה וכו'. ובמנחו' (:) ואם נגו נפסלו כו': [א] ה"ג אלא בתה אנן קיימין במקדיש את נכסיו קדש לה' שסתם הקדשות לבדק הבית. כל"ל. דהא הקדש סתמא כתיב והכל לה' ומקדש לה' הוא דקמוכח לה: [ב] ה"ג בהמה לא קשיא בהמה לא למזבח היא המקדיש בהמה דומר למזבח ולמה סתם האיש הזה וכו' כל"ל:

גליון הש"ס

[א] היינו מדלא פי' לעולה או לשלמים ש"כ דלא לקרבן מכוון אלא לבד"ה ועיין מהרל"פ ולולא כק"ע שנתקן ולפ"ז אם לא היו אלא זכרי דסתמא הם עולות שהם כולל גם ר"ח מודה דהם עצמן יקרבו עולות כיון דלא הי' לריך וכדעת רב אחא בר אחבה בתמורה שם לל"ק לפרש וזה ס"ש דברי הרמב"ם בפ"ה ממעה"ק הלכ"ח שכתב וכן המקדיש נכסים והיו בהם זכרים שדינן שיקרבו עולות אף שפסק בפ"ה מערכין כר"ח ועי' בלח"מ שהגיה בל"ע דשם דמיירי בזוכרים לבד בזה גם ר"ע מודה וכר' אבא שם משא"כ בזכרים ונקבות יחד פסק כר"ח והכריע כל"ק משום דבירושלמי תפס כן כדרכו ז"ל ודו"ק:

מותרי תעותות שיקרבו עולות אבל עיקר הקרבן היו משמנה: **מתני' המקדיש נכסיו.** וסתם הקדש לבד"ה: **לקרבנות לצור.** מפרש בגמ': **ינתנו לאומנין בשכרן.** ויוצאין לאומנין אע"פ דאין דבר אחר נכנס מתחתיו דקסבר הקדש מתחלל על המלאכה דכתיב ועשו לי מקדש שהיה המלאכה נעשית מן ההקדש: **אינה מן המדה.** לאו מדה זוה היא לדמיגנא לעיל אלא מפרשין כו' כמו גבי קטורת דלמעלה: **גמ' המקדיש כו' רי"ח קטרת.** היינו דאיון לקרבנות לצור דבהמה ושאלי דברים הא קתני לה וס"ל יחיד מנגד קטרת: **ר"ה אמר דפפר כאומן שביה נוטל כו'.** ועד שלא לקחו ממנו הקדישה ובבבלי במסכת כריתות ו' ע"א פריך עלה למה לא תני הכי ותחר ולוקחין כו' אע"כ דהכא מייירי בסממני קטורת שעדיין לא נתפעמה כלל: **מתני' המקדיש כו' ודמיהן יפלו כו' לבד"ה.** דסבר סתם הקדשות לבד"ה ואפי' בשביל דחזי לאמר למזבח אינו יוצא מידי מזבח שהמקדיש תמימים לבד"ה אינן נפדין אלא למזבח והדמים יפלו לבדק הבית: **ויביא בדמיהן עולות.** ס"ל מידי דחזי למזבח מסתמא למזבח אקדישנהו הלכך זכרים עצמן יקרבו עולות אבל נקבות אין קרבות אלמים דלעתיה דמקדיש שיהיו כולן לגבוה הלכך ימכרו לצרכי זבחי שלמי' דסיון לבדק הבית: **המקדיש בפיגום.** שאמר בהמה וכסי לבקדש דסיון שהפרישן והכדלין זו מזו ואעפ"כ לא אמר בהמה למזבח ונכסי נכסי לבדק הבית: **ר' יוסי** אומר כל נכסיו אמרינן דעתו לבקדיש כ"ד לא אמר שהוא לבדק הבית: **גמ' המקדיש נכסיו.** אמר בהמה ונכסי לבקדש דסיון שהפרישן והכדלין זו מזו ואעפ"כ לא אמר בהמה למזבח ונכסי לבד"ה אמרי' דעתו שהכל לבד"ה אבל הקדשו לקדשי מזבח ולקדשי בדק הבית: **ר' יוסי** אומר כל נכסיו אמרינן דעתו לבקדיש כ"ד